

Norrlands
Vattenkraftförening

Magnus Olofsson, 070-647 28 83

REMISSVAR

Sida 1 (3)

BETECKNING
NV 2024:05

Klimat- och Näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
kn.nm@regeringskansliet.se

Datum: 2024-11-21

Remissvar – KN2024/01642 Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Vi har tagit del av förslagen i promemorian Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning och har följande synpunkter.

Sammanfattning

Norrlands Vattenkraftförening, som representerar småskaliga vattenkraftverk i norra Sverige, vill understryka behovet av rättssäkra och långsiktigt hållbara förutsättningar för småskalig vattenkraft. Nedan följer våra huvudsakliga synpunkter:

- Staten bör ingå ett avtal med Vattenkraftens Miljöfond för att trygga ekonomisk ersättning och skapa långsiktighet i omprövningen, där riktvärdet om 1,5 TWh årlig produktionsförlust ska omfatta alla kraftverk.
- Klassificeringen av vattenförekomster som Kraftigt Modifierat Vatten (KMV) behöver förenklas, och småskalig vattenkraft ska inkluderas utan diskriminerande krav på historiskt grundad regleringskapacitet. Vattenkraftverk ska i sig innebära KMV-klassning för kraftverk och tillhörande dammar.
- Småskalig vattenkraft inom Natura 2000-områden behöver skyddas; deras samhällsnyttor, som kulturhistoriska och ekologiska värden förutom den förnybara elproduktionen, måste beaktas och inte undermineras av påförda krav på hög eller god ekologisk status i bevarandeplaner som fastställs utan möjlighet till överklagande.
- Underlagen för beräkning av HARO-värden måste göras öppet tillgängligt och data per kraftverk och damm kunna granskas, då brist på transparens annars skadar rättssäkerheten. Idag är dessa data inte tillgänglig varför HARO-värden inte kan skrivas in i författningstext.

Bakgrund

Norrlands Vattenkraftförening bevakar intressen för småskaliga vattenkraftägare i norra Sverige och verkar för kunskapsöverföring och dialog med allmänheten, politiker och myndigheter. Den småskaliga vattenkraften spelar en central roll i vårt kulturlandskap och i att trygga lokal elproduktion, ödrift och ett väl fungerande elsystem.

Inledning

Vi har granskat regeringens promemoria om bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning och noterar att förslagen riskerar att skapa hinder för småskalig vattenkraft. För att omprövningen ska stödja småskaliga vattenkraftverk krävs att deras förutsättningar och samhällsnyttor respekteras i lagtext och inte bara i den övergripande målsättningen.

Behov av tydlig KMV-klassificering

Processen för att bedöma KMV är för komplex och för storskaligt inriktad. Klassningen bör baseras på en faktor (inte två) för att småskaliga anläggningar ska ha realistiska möjligheter till KMV-klassning. Den småskaliga vattenkraften saknar ofta långvariga mätserier, vilket har skapat hinder i tidigare klassningsprocesser. Vi rekommenderar att samtliga vattenförekomster där småskalig vattenkraft bedrivs inkluderas som KMV.

Natura 2000-områden och fortsatt drift av småskaliga kraftverk

För att skydda småskaliga vattenkraftverk föreslår vi att kraftverk som redan fanns vid Natura 2000-områdenas bildande ska kunna fortsätta sin verksamhet med rimliga miljökrav. Länsstyrelsernas bevarandeplaner revideras nu utan möjlighet till överklagan, vilket indirekt hotar småskalig vattenkrafts långsiktiga överlevnad.

Äldre rättigheter och rättssäkerhet i omprövningar

Vi ser att småskaliga anläggningar med äldre rättigheter står inför betydande juridiska hinder i omprövningsprocessen. Detta måste åtgärdas genom att regeringen tydligt fastställer hur äldre rättigheter ska behandlas för att undvika rättsosäkra processer.

HARO-värden och öppenhet i underlagen

Transparens är nödvändig för rättssäkerheten. Att HARO-värden fastställs utan remiss eller möjlighet till insyn riskerar att förvärra situationen för småskaliga vattenkraftverk. Norrlands Vattenkraftförening menar att de föreslagna HARO-värdena måste remitteras för granskning innan de stadgas i författning.

Samhällsnytta och småskalig vattenkrafts framtid

Småskalig vattenkraft bidrar inte bara med förnybar el, utan också bland mycket annat med beredskap genom förmåga till ödrift och upprätthållande av kulturhistoriska miljöer. Vi uppmanar regeringen att i sitt beslut bättre väga in den småskaliga vattenkraftens bredare samhällsnyttor. Hållbarhet har fler dimensioner än den lokala vattenmiljön.

Avslutning

Norrlands Vattenkraftförening uppmanar regeringen att ge småskaliga vattenkraftverk en tydlig och hållbar ställning i omprövningarna. Endast genom att småskaliga anläggningar inkluderas i en rättssäker och transparent process kan de fortsätta att bidra till en hållbar energiomställning i hela Sverige.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magnus Olofsson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Magnus Olofsson
Ordf. Norrlands Vattenkraftförening